

Rīgā, 2016. gada 28. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/51

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Trapenes aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Trapenes aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 5 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas.

Kultūrvēsturiskā informācija par Trapenes aleju iegūta, apzinot pieejamo informāciju interneta resursos.

3. Alejas aizsardzības statuss

Trapenes aleja ir aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Trapenes alejas statusu, aizsardzības un izmantošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005 MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Trapenes aleja atrodas Apes novada Trapenes pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Apes novada teritorijas plānojums 2014. – 2025. gadam
- Apes novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam
- Apes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020
- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030

Apes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2025. gadam un Apes novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam vides pārskata daļā Trapenes aleja atzīmēta Apes novada īpaši aizsargājamo teritoriju sarakstā, atsaucoties uz 22.11.2005 MK noteikumiem Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”. Trapenes aleja kā valsts nozīmes aizsargājama aleja attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā Trapenes pagasta teritorijas funkcionālā zonējuma kartē. Apes novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam kopumā paredz dabas tūrisma attīstību novadā, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu.

Apes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2030. gadam Trapenes aleja konkrēti nav minēta. Stratēģijā kā viens no attīstības virzieniem noteikts “Dabas

un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana” - daudzveidīga, neskarta un tīra dzīves vide, kas bagāta ar reģionālas nozīmes meža zemju areālu, saglabāti un sakopti daudzveidīgie dabas objekti – parki, alejas (.), kas piesaista tūristu uzmanību. Trapenes ciema apkārtnē stratēģijā novērtēta kā viena no teritorijām ar vislielāko tūrisma potenciālu.

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030 un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020 vispārīgi ieskicē Vidzemes mozaīkveida ainavas un kultūrainavas nozīmi, raksturojot to kā neatņemamu kultūrvēsturiskā mantojuma sastāvdaļu. Vidzemes reģiona aizsargājamās teritorijas un objekti šajos plānošanas dokumentos kopumā raksturoti kā neatņemama Vidzemes reģiona vērtība.

5. Alejas apsekošana

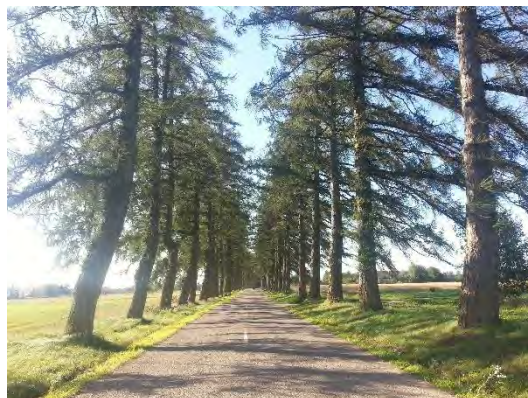
Trapenes aleja apsekota 2016. gada 27. augustā plkst. 17:10 – 18:00. Apsekošanas laikā ir saulains, skaidrs, mēreni silts laiks.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Trapenes alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 2. pielikumā. Trapenes aleja izvietota gar Trapenes – Līzespasta ceļu posmā no pagrieziena uz mājām “Lipši” līdz bijušajai Trapenes muižai. Aleju aptuveni 850 m garumā veido vidēju dimensiju liepu stādījumi, kas pāriet vidēju līdz lielu dimensiju lapegļu stādījumos. Alejai piegulošo teritoriju tās lielākajā daļā veido lauksaimniecības zemes ar izklaidus izvietotām lauku viensētām, tuvojoties Trapenes ciemam aleja ved cauri mazdārziņu teritorijai, alejas beigu daļā Trapenes ciema centrā tai piegulošo teritoriju veido ciema apbūve.

1.attēls. Trapenes alejas liepu stādījumi. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Trapenes alejas lapegļu stādījumi. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā.

Trapenes alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas, līdz ar to pašlaik aleja ir maznozīmīga no īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju aizsardzības viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No īpaši aizsargājamo ķērpju un sūnu viedokļa alejā apsaimniekošana nav nepieciešama.

9. Alejas kultūrvēsture

Trapenes aleja pieder pie Trapenes jeb Bormaņu muižas laika stādījumiem. Lapegļu stādīšanas darbus 20. gadsimta sākumā vadījis muižkungs Tušs, strādājuši latviešu zemnieki un kalpi. Alejā stādītas aptuveni 630 lapegles. Lapegļu stādi atvesti no Rietumsibīrijas. Zināms, ka pa ceļu caur šo aleju barons Vulfs pirmo reizi braucis savā automobīlī (Mašnovskis, b.g.). Pa šo aleju 1908./1909. gada ziemā mežsargs Ulmju - Poguļa dēls Augusts vedis kokmateriālus Bormaņu papes fabrikai. Vēlāk viņš kļuva par rakstnieku Augustu Brūklenāju. Pa aleju no mājām Melnupes krastā uz Gaujienas vidusskolu gājis O. Vācietis - viņš to iemūžinājis dzejā: "Es mīlu garu, lapegļainu gatvi..." (Žukova, 2001 cit. pēc Pāvils, 2008).

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Trapenes aleja ir maznozīmīga no īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa, tomēr alejai ir ievērojama kultūrvēsturiska un ainaviska nozīme.

Ņemot vērā alejas kultūrvēsturisko nozīmi un ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354).

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571).

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Apes novada teritorijas plānojums 2014. – 2025. gadam. Apstiprināts ar Apes novada domes 2014. gada 26. jūnija lēmumu Nr. 124 (protokols Nr. 10, 1. p.). Izstrādātājs: Apes novada dome.

Pieejams: <http://www.apesnovads.lv/attistiba/planosanas-dokumenti/>

Apes novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Apes novada domes 2014. gada 27. marta lēmumu Nr. 45 (protokols Nr. 5, 1.p.). Izstrādātājs: Apes novada dome.

Pieejama: <http://www.apesnovads.lv/attistiba/planosanas-dokumenti/>

Apes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Apes novada domes 2013. gada 28. novembra lēmumu Nr. 367 (protokols Nr. 20, 17.p.). Izstrādātājs: Apes novada pašvaldība.

Pieejama: <http://www.apesnovads.lv/attistiba/planosanas-dokumenti/>

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020. Apstiprināta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2015. gada 27.jūnija sēdē. Pieejama: http://www.vidzeme.lv/lv/regiona_attistibas_planosanas_dokumenti

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030. Apstiprināta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes 2015. gada 27.jūnija sēdē. Pieejama: http://www.vidzeme.lv/lv/regiona_attistibas_planosanas_dokumenti

13. Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Mašnovskis. M. Trapenes lapegļu aleja. Anotācija fotogrāfijai. Pieejams: <http://www.zudusilatvija.lv/objects/object/729/>

Žukova Z. 2001. Latvijas zili zaļā rota, Rīga: Jumava, 328 lpp. Pieejams: <http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?q=Trapene&id=2434599&&g=3>

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča
Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas
Sertifikāta numurs: 128
Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.

